

Udruga slijepih dobila priručnu ambulantu

POREČ - U gradskoj podružnici Udruge slijepih Istarske županije jučer su prezentirana pomagala za slijepe, kupljena donacijom Grada Poreča. Nabavljena je govorna vaga, tlakomjer, mjerač šećera u krvi i aparat za prepoznavanje boja. Donacija u vrijednosti 10 tisuća kuna bit će od koristi svim članovima Udruge, a još očekuju pomoć za kupnju govornog metra, toplomjera i sata.

Osim članova prezentaciji su prisustvovali Zlatko Kuftić, predsjednik Udruge slijepih Istarske županije, dopredsjednik Jovo Šupljikac te druga dopredsjednica i predsjednica porečke podružnice Olimpija Meden.

- Zahvaljujem gradonačelniku na ovoj donaciji. Postali smo prva podružnica u Hrvatskoj koja ima svoju priručnu ambulantu, i to zahvaljujući Gradu, rekao je Kuftić. Istaknuo je i da je Udruga od Crvenog križa dobila devet montažnih kućica.

Članovi Udruge odmah su isprobali govornu vagu, a susret su nastavili druženjem uz zakusku.

Glas Istre 13. rujan 2007

SUSRETI U SVIBNJU

Već nekoliko godina žene Primorsko-goranske i Istarske županije u svibnju, povodom Majčinog dana i Dana obitelji (15. 05.), upriliče susret ili u Rijeci ili u Puli. No, od ovog svibnja to se druženje proširilo i na Karlovačku udругu žena, štoviše one su bile i organizator ovogodišnjeg susreta.

Udruga Karlovačke županije je locirana u staroj jezgri Karlovca, takozvanoj "zvijezdi", koja je jedinstvena po arhitektonskoj gradnji, kako u Hrvatskoj, tako i na širem području. U lijepo uređenom prostoru Udruge poslužena nam je kava, napitci i sendviči, a potom i zaželjena topla dobrodošlica od strane njihove voditeljice gđe. Antonije Hasan i predsjednika Udruge, gosp. Vlatka Golca. Dobrodošlica je bila uljepšana i poetskim izričajem pjesme "Žene oprostite" Maria Mihaljevića, a potom smo iz njihovog izlaganja čuli ponešto i o aktivnostima žena i općenito o radu Udruge.

Općinsko poglavarstvo grada ima dobru suradnju sa Udrugom i od ove godine dodjeljuju Udruzi socijalnog radnika kojeg financiraju prvenstveno za potrebe članova na terenu. Takvim pristupom brže će rješavati probleme slijepih, jer je činjenica da su invalidne osobe van gradova u lošijem položaju.

U razmjeni informacija brzo je došlo 10 sati, vrijeme koje je organizator predvidio za odlazak u Gradski muzej grada. Muzejska zbirka je smještena u palači generala Vuka Frankopana. a datira iz 17. stoljeća. Imali smo i mogućnosti da sve eksponate opipamo, što je za slijepce vrlo rijetka prilika. Vodič je bio vrlo iscrpan, ljubazan i strpljiv, te nam je vojničku povijest toga kraja vrlo upečatljivo prezentirao.

Po izlasku smo se uputili na glavni trg, koji je jezgra te šesterokutne zvijezde. Njega krasi četiri skulpture iz 1869. godine, načinjene od terakote, koje simboliziraju četiri godišnja doba. Zdencu iz Napoleonovog doba sa kipom djevojke koja zahvaća vodu može se i danas diviti i na njemu okrijepiti. Preko puta zdenca je ulaz u crkvu Presvetog Trojstva iz 1692. godine. Crkva je sagrađena na temeljima izgorjele crkve iz 14. stoljeća.

Karlovac kao grad svoj dan slavi 13. srpnja, jer je upravo na taj datum 1579. godine počela izgradnja karlovačke zvijezde, na posjedu obitelji Zrinski.

Oko podne smo se uputili na prekrasne slapove Korane. Legenda kaže da će onaj tko se na njima okupa biti zdrav i lijep.

Sljedeća točka našeg razgledavanja bila je tvrđava Dubovac, koja je ime dobila po dubu, odnosno hrastu, a izgrađena je u 13. stoljeću za obitelj Gorič-Babonić. Sa tvrđave puca prekrasan pogled na Karlovac, rijeku Kupu i širu okolicu.

Nakon tako impresivnog obilaska znamenitosti vratili smo se u Udrugu na zajednički objed. Druženje je bilo tim ugodnije što nas je nekoliko sati zabavljao glazbeni sastav. Bilo je pjesme, plesa i ugodnih razgovora, no sve što je lijepo kratko traje, pa je vrijeme rastanka brzo došlo.

Dugo ćemo se sjećati naših ljubaznih domaćina i veliko im hvala.

Nada Terlević

HSS – INFO Glasilo Hrvatskog saveza slijepih GODIŠTE 14 BROJ 5/2007

SPORTSKO DRUŽENJE SLIJEPIH

BAKARAC - Udruga slijepih Primorsko-goranske županije Rijeka organizirala je jučer na bivšem nogometnom igralištu Sansovo u Bakarcu već tradicionalno sportsko druženje slijepih Karlovačke, Istarske i Primorsko-goranske županije, na kojem su sudjelovale tri ekipe s dvadeset i jednim sudionikom iz Rijeke, Pule i Karlovca. Prema riječima predsjednika Udruge Duška Miočića, riječ je o tradicionalnom sportskom događanju koje se organizira već punih trideset i pet godina za redom, i to naizmjenično, svake godine na području druge županije.

Jučerašnje druženje organizirano je kroz natjecanja u šahu, visećoj kuglani i potezanju konopa. U natjecanju u šahu prvo mjesto zauzela je ekipa Rijeke, drugo Pule, i treće Karlovca, u kuglanju su najuspješniji bili slijepi iz Pule, slijede Rijeka i Karlovac, dok su u potezanju konopa prvo mjesto zauzeli

Riječani, drugo Karlovčani i treće Puljani. Natjecateljima su se tijekom dana pridružili i rekreativci riječke Udruge slijepih.

S. G.
Novi list, 27.5.2007.

HRVATSKA UDRUGA ZA ŠKOLOVANJE PASA VODIČA I MOBILITET PREZENTIRALA SVOJE AKTIVNOSTI

Bez psa vodiča sve su ulice slijepe

Želimo ukazati na zakonitosti života u tami. Ne zaboravite na sugrađane kojima treba pomoć, rekla je Mira Katalenić

PULA - Na trgu Prvog svibnja na gradskoj tržnici jučer je održan edukativno-promotivni program pod nazivom »Razumijevanje i komunikacija« u organizaciji Hrvatske udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet. Time je završen trodnevni program koji je udruga organizirala u Puli.

Udruga slijepih Istarske županije ima više od 300 članova, dok ih u Puli ima više od sto, rekla je dogradonačelnica Vesna Petrović. Predsjednica Udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet Mira Katalenić zahvalila je Puljanima za dobrodošlicu.

- Želimo ukazati na zakonitosti života u tami i specifičnosti koje trebamo poštivati da se u ovoj zemlji svi osjećamo ravnopravnim građanima. Ne zaboravite na sugrađane kojima treba pomoć, rekla je Mira Katalenić.

Još u prijedodnevni satima na mjestu događaja okupio se velik broj Puljana svih dobi koji su imali priliku upoznati se s djelovanjem udruge putem dva informativna štanda na kojima su se mogli kupiti predmeti s likom pasa vodiča, a prikupljen novac namijenjen je njihovom školovanju. Građani su mogli isprobati i simulator sljepoće, prelazak staze s preprekama uz pomoć psa vodiča te stolni tenis za slijepe osobe.

Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča, koja djeluje pod sloganom »Bez psa vodiča sve su ulice slijepe« u Zagrebu u petnaest je godina slijepim osobama predala 51 školovanog psa vodiča i osposobila više od 450 osoba za kretanje pomoću bijelog štapa. U Zagrebu je udruga pokrenula osnivanje Centra za pse vodiče i mobilitet. Na listi čekanja za pse vodiče slijepih uvijek se nalazi više od sedamdeset osoba, a udruga godišnje školuje najviše deset pasa. Stoga će Centar imati značajnu ulogu jer su u njemu predviđeni kapaciteti za 40 do 50 pasa. Građani mogu novac uplatiti na donacijski račun za izgradnju Centra na račun Zagrebačke banke 2360000-1500063859 u Zagrebačkoj banci, a dodatne informacije mogu se pronaći na web stranici www.psivodici.hr.

Manifestacija u Puli organizirana je u suradnji s Odjelom za zdravstvo i socijalnu skrb uz financijsku potporu Ministarstva zdravstva.

»Radni staž« psa vodiča je sedam godina

Dopredsjednik Udruge slijepih Istarske županije Jovo Šupljikac, koji je i sam bio korisnik psa vodiča, objasnio nam je proceduru njihovog školovanja i dodao da zasad u Istri »djeluje« samo jedan takav pas.

– Radni staž takvih pasa je sedam godina pa je moj »otišao u mirovinu«. Kad instruktori odaberu psa iz legla, tri mjeseca ispituju njegovu poslušnost. Nakon toga se godinu dana socijalizira u obitelji pa se školuje šest do osam mjeseci. Zatim pas s instruktorom odlazi na polaganje državnog ispita. Nakon toga traže mu korisnika s kojim se on mora i karakterno slagati. Potom korisnik dolazi u Zagreb i nakon zajedničkog jednomjesečnog školovanja polažu ispit te dolaze u mjesto življenja korisnika gdje vježbaju trase njegovog svakodnevnog kretanja, rekao je Šupljikac. Dodao je da su pri dobivanju psa u prednosti oni koji već imaju iskustva s psom vodičem. Kao psi vodiči zbog inteligencije i poslušnosti najčešće se koriste labradori, no ima i mješanaca labradora i zlatnih retrivera te njemačkih ovčara. Školovanje jednog psa vodiča košta oko 50 tisuća kuna.

P. Lukež
Glas Istre 26. svibanj 2007

Psi vodiči slijepih učili Puljane o životu u mraku Još nas izbacuju iz autobusa, šutiraju pse

PULA - Bart, Buzz, Andora, Glenn, Bel, Yoda i Lena pokazali su jučer pred Puljanima svoje vještine razumijevanja i komunikacije. Ne, nije riječ o nekoj grupici mladih nego školovanim psima vodičima i psima za rehabilitaciju koji su pratnja slijepim osobama iz Hrvatske udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet.

Ta je udruga već dva dana u Puli, a provodi promotivni program "Razumijevanje i komunikacija". Održali su 21 predavanje u osnovnim, srednjim školama te fakultetu. Mira Katalenić, predsjednica udruge, ističe da će se ovaj program nakon Pule održati još u Splitu, čime će se zaokružiti svih hrvatski gradovi. - Cilj nam je širu javnost upozoriti na naše potrebe kako bi se postigli sklad i tolerancija.

Puljani su isprobali simulator sljepoće uz vodstvo Glenna i Lena. Učenici su s povezima na očima prošli prepeke na stazi uz psa jer je cilj da spoznaju život u mraku. Ovdje smo odlično primljeni, a u svim nas školama zovu da opet dođemo. Oko 1000 ljudi čulo je tko smo i što trebamo, a ako to kažu prijateljima, stvorit ćemo kritičnu masu u Hrvatskoj i pojednostaviti život slijepih i invalidnih osoba. Nerijetko nas se izbacuje iz trgovina, vozila javnog prijevoza, šutiraju nam pse i doživljavamo neugodnosti - kaže Mira Katalenić.

U Hrvatskoj oko 5000 slijepih i slabovidnih osoba, u Istri 570. Dosad je odškolvano 70 pasa vodiča, a Istri su dodijeljena 3. - Proces školovanja pasa vodiča nije nimalo jednostavan. Traje dvije godine, a stoji oko 50.000 kuna. Udruga osigurava 35 posto novca, a ostalo daju sponzori. Lista čekanja na psa svake je godine sve dulja, trenutno psa čega 60 slijepih, a odškolujemo godišnje 10-ak pasa. U Zagrebu gradimo centar za školovanje, čime ćemo udvostručiti broj pasa - kaže Katalenić.

U Puli se jučer igrao i stolni tenis za slijepe, u programe se uključila i dogradonačelnica Vesna Petrović sa suradnicima, održana je igraonica za djecu, a građanima su se dijelile brošure o kvalitetnijem životu osoba s posebnim potrebama. U drogeriji DM održano je predavanje. - Odande sam svojedobno s Buzzom istjerana prije nekoliko godina, iako sam htjela potrošiti 200 kuna.

Kad su shvatili negativnu reklamu, odlučili su da održimo predavanje svim njihovim zaposlenicima po Hrvatskoj. Zakon o kretanju s psom vodičem postoji, no još nema dovoljno razumijevanja. Mi radimo pozitivne pomake - kazala je Mira Katalenić.

Tanja Ušić
Večernji list 25. svibanj 2007

DRUŠTVO DISTROFIČARA ISTRE, ŽUPANIJSKA UDRUGA SLIJEPIH I KUD »DANICA« DOGOVORILI ZAJEDNIČKO DJELOVANJE

Povelja o suradnji triju udruga

PULA - Jučer je u prostorijama Društva distrofičara Istre potpisana Povelja o suradnji i partnerstvu ove udruge s Udrugom slijepih Istarske županije te Kulturno-umjetničkim društvom »Danica hrvatska«.

Suradnja triju udruga temeljit će se na zajedničkom predstavljanju lokalnoj upravi te donatorima, sponzorima i državnim institucijama, zatim poticanju novih aktivnosti, uključivanju u izradu razvojnih strategija i programa te iniciranju i formiranju radnih skupina. Predsjednik Društva distrofičara Istre Davor Komar dobio je zahvalnicu KUD-a »Danica« te je imenovan njihovim počasnim članom kao i predsjednik Udruge slijepih Zlatko Kuftić.

- Naša udruga potpisala je lani s Udrugom slijepih Povelju o suradnji, a sad to činimo i s KUD-om »Danica« koji se odaziva na sve naše pozive i inicirao je današnji događaj. Danas se obilježava i nacionalni Dan osoba oboljelih od neuromuskularnih bolesti pa ovo ima još veći značaj, rekao je Komar. Kuftić je istaknuo da udruge osoba s invaliditetom moraju biti otvorenije upoznavajući zdrave ljude sa svojim poteškoćama. KUD »Danica hrvatska« postoji nešto više od godinu dana, ima više od sto članova te je dosad imao desetak nastupa. Osnovni im je cilj baviti se humanitarnim nastupima, a u sklopu KUD-a djeluju folklorna i literarna sekcija te glumačka družina.

P. Lu.
Glas Istre, 22. svibanj 2007

Slijepom Istrijanu darovan pas vodič

ZAGREB – nakon što je prije dvije godine darovala psa vodiča slijepih zvanog Cash Mladenu Gopcu iz Siska, jučer je tvrtka Peugeot Hrvatska, koja zadnjih pet godina pruža pogramsku podršku programu školovanja tih životinja, poklonila Carrya Mladenu Kontiću iz okolice Buzeta, koji je vid izgubio u prometnoj nesreći.

Cash i Carry sigurno će doprinijeti sigurnosti i kvaliteti života svojih korisnika, a Peugeot Hrvatska svojom socijalnom osjetljivošću može biti poticaj i drugima da slijede njegov primjer, rekla je predsjednica Hrvatske udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet Mira Katalenić.

Obuka tih životinja složen je dvogodišnji proces, a troškovi iznose 50.000 kuna po psu. Obučava ih udruga, a zatim daruje zainteresiranim korisnicima. Godišnje se u Hrvatskoj može školovati deset pasa vodiča, a na listi čekanja nikad nije manje od 70 osoba, istaknula je Katalenić. Dosad je dodijeljeno 66 pasa vodiča slijepim i slabovidnim osobama, 23 terapijska za djecu s poteškoćama u razvoju te još četiri za pomoć osobama u invalidskim kolicima.

Glas Istre, 04 svibnja 2007

Prvi turnir u pikadu za slijepe osobe

POREČ - Prvi turnir u pikadu za slijepe osobe održan je tijekom vikenda u sjedištu porečke podružnice Udruge slijepih Istarske županije. Kako doznajemo od predsjednika Udruge Zlatka Kuftića, natjecale su se tri ekipe. Prvo je mjesto izborila pulska podružnica Udruge, druga je sportska udruga slijepih »Učka« iz Pule, a treći su domaćini.

Ovo lijepo druženje i sportsko nadmetanje bilo je moguće organizirati jer u Poreču i Puli imaju elektronski pikado prilagođen slijepima. Porečka podružnica pikado je dobila zahvaljujući sponzorima, a prvenstveno angažmanu Lions kluba, kako je istaknula predsjednica Olimpija Meden. K. F.

Glas Istre, 07 svibanj 2007

SKUPŠTINA PAZINSKE PODRUŽNICE UDRUGE SLIJEPIH ISTARSKJE ŽUPANIJE

Besplatno kroz tunel Učku i na autoceste

U državnoj vlasti nema političke volje da svaka slijepa osoba ima jednak doplatak za tuđu pomoć i njegu

PAZIN - O prošlogodišnjem radu Udruge slijepih Istarske županije, koja broji 327 članova, od kojih je 27 u pazinskoj podružnici, bilo je govora prekjučer na

skupštini ovdašnje podružnice na kojoj su bili predsjednik udruge Zlatko Kuftić i dopredsjednik Jovo Šupljikac.

- U državnoj vlasti nema političke volje da svaka slijepa osoba ima jednak doplatak za tuđu pomoć i njegu, naglasio je Kuftić.

Istarska udruga uključila se u akciju koju provodi Hrvatski savez slijepih u sklopu koje se u Puli i Poreču u povodu Međunarodnog dana bijelog štapa potpisivala peticija s prijedlogom da se donese Zakon o dodatku na teški invaliditet. Za to je u Hrvatskoj prikupljeno 40 tisuća potpisa u tri dana. Niz je poslova odrađen u izletištu Cukrići i spremna je dokumentacija za gradnju Kuće svjetla. Osnovana je teretana za slijepce u Puli koju još treba urediti i opremiti. Aktivni su bili klubovi slijepce mladeži, slijepih žena i umirovljenika slijepih Istre.

Udruga je rješavala i potrebe pojedinaca pa su tako nabavljeni radiokasetofoni, igraće karte i pisači strojevi s Brailleovim pismom, štapovi i satovi za slijepce te druga elektronska pomagala. Svakih pet godina ostvaruje se pravo na kasetofon, a udruga plaća zainteresiranima pretplatu na časopis koji u audiotehnici izdaje Hrvatski savez slijepih, kao i članarinu u Hrvatskoj knjižnici za slijepce. Financijsku pomoć u 2006. dobilo je jedanaest ugroženih članova udruge, dok su četiri dobila regres za odmor i oporavak. Do 1. svibnja je rok za prijavu za regres koji iznosi 80 kuna dnevno za odmor od deset dana, a refundira se naknadno.

Na skupštini je istaknuto da su slijepce oslobodene plaćanja radio i TV pristojbe, administrativnih pristojbi u zdravstvu i imaju pravo na jeftiniju telefonsku pretplatu. Ne plaćaju niti cestarinu, pa ni prolaz kroz tunel Učku. Ministarstvo prometa izdaje slijepim osobama iskaznicu kojom se to pravo ostvaruje.

- Živimo od milostinje Istarske županije, gradova i općina i, da nema donatora, o mnogim se aktivnostima ne bi moglo govoriti, rekao je Kuftić uz zahvale svima koji pomažu. Udruga se javljala i na razne natječaje pa su dobili sredstva Istarske županije, ali i ministarstava obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, te znanosti, obrazovanja i sporta. S. BENIĆ

Glas Istre, 16 travnja 2007

Slijep, a uz pomoć opipa, sluha i njuha popravlja sve

Petar Šuran (58), unatoč hendikepu, uspješno popravlja sve što mu dođe pod ruku, aute, motorne pile, traktore, a izrađuje i stepenice

17:02 | 21.03.2008. | Piše: Anamarija Mlačak

Mnogi niti ne znaju da ne vidim jer nosim naočale, ali one me samo štite od grana i alata dok šećem i radim. Nisu sunčane i dobro se snalazim u prostoru pa to ljude zbunjuje, rekao je nasmijani Petar. Kaže da uz pomoć opipa, sluha i sjećanja popravlja sve što mu dođe pod ruke. U malome istarskom selu Šuranu Petra dobro poznaje svih 50-ak stanovnika, ali posjetitelji ne znaju da je slijep. - Sjećam se kad se poznaniku mog prijatelja na putu pokvario automobil. Ostavili su ga kod mene da ga 'sredim', a oni su otišli na piće. Dok sam ga popravio, pao je mrak. Čovjek je došao po njega i zvao me, a ja sam mu bio ispred nosa. Tek tada je shvatio da ne vidim - nasmijano je ispričao Petar. U radionici ima radiostanicu, koja mu služi kao "prozor u svijet", a i putem nje je, kaže, mnogim vozačima pomogao popraviti vozila.

24 sata , 21. ožujak 2008.

GODIŠNJI SASTANAK POREČKE PODRUŽNICE ISTARSKE UDRUGE SLIJEPIH

Donacija za kupnju deset bijelih štapova

U prošloj je godini u udugu učlanjeno 16 slijepih osoba, pa ih je sada 327, od kojih je 34 u Poreču • Od Grada Poreča tražit će da se slijepim osobama dozvoli besplatno parkiranje ne samo na mjestima rezerviranim za invalide, nego i na ostalim parkirnim mjestima u gradu

POREČ - Predsjednica porečke podružnice Udruge slijepih Istarske županije Olimpija Meden okupila je dio najaktivnijih članova na godišnjem sastanku na kojem je Zlatko Kuftić, predsjednik Udruge, podnio izvještaj o prošlogodišnjem radu i odgovorio na neka pitanja i sugestije članova, konstatirajući da je porečka

podružnica jedna od najbolje informiranih, zahvaljujući činjenici da se redovito sastaju i razmjenjuju informacije od kada imaju svoj prostor. Porečka je podružnica uzor u Isti i cijeloj Hrvatskoj, naglasio je Kuftić.

U prošloj je godini u udrugu učlanjeno 16 slijepih osoba, pa ih je sada 327, od kojih je 34 u Poreču. Iscrpan pregled aktivnosti pokazuje da udruga na različite načine pokušava pomoći svojim članovima, posredujući u dobivanju pomagala, ostvarivanju posebnih povlastica i prava, pa do financijske pomoći onima koji su u stanju socijalne potrebe. Iznimno su važni susreti na kojima se članovi natječu u različitim društvenim i sportskim igrama, a vodstvo udruge protekle je godine puno vremena posvetilo nastavku uređenja izletišta Cukrići i gradnji Kuće svjetla na izletištu. Kuftić, kao ni Meden, nisu zaboravili posebno zahvaliti redovitim donatorima, Lions klubovima Pula i Poreč te Optici Passage, koja je za porečke članove donirala okvire za naočale i sunčane naočale. Posebno su zahvalili porečkim aktivisticama i našim novinama koje prate rad udruge i pojedinačne uspjehe članova.

Porečani su se prošle godine sastajali redovito jednom tjedno, utorkom, a jednom mjesečno pridružio im se i predsjednik Kuftić. Od početka ove godine redovito se druže i petkom.

Članovi nisu imali puno pitanja, a najzanimljivije je bilo ono hoće li gradnja Kuće svjetla utjecati na gradnju doma za slijepe, za što je novac prikupljan prodajom kasete istarskih pjevača. Kuftić je rekao da za Cukriće i Kuću svjetla nije potrošena niti jedna kuna namijenjena domu, za koji sada imaju nešto više od milijun kuna na računu. »Kuća svjetla je izletničkog karaktera, neće biti postelja za prenoćiti, a dom nam je prioritet, jer će to biti smještaj primjeren slijepima, pa zato i želimo da to bude u Premanturi gdje je već kamp i plaža za slijepe«, rekao je Kuftić.

Udruga je dobila donaciju za kupnju 10-ak elektroničkih bijelih štapova, a krajem mjeseca bit će napravljena lista članova koji će ih dobiti besplatno. Među njima prioritet imaju mladi na školovanju i stopostotno slijepi. Članovi su se složili da se Gradu Poreču napiše dopis s molbom da se slijepim osobama dozvoli besplatno parkiranje ne samo na mjestima rezerviranim za invalide, nego i na drugim parkirnim mjestima u gradu. Pravo na besplatno parkiranje imaju osobe koje upravljaju vozilom registriranim na slijepu osobu i samo kada je slijepa osoba u automobilu. Porečki članovi udruge imaju besplatne kartice za parkiranje na velikom parkiralištu. S. MATEJČIĆ

Glas Istre 12 veljače 2007

POGREŠKE S DOBROM NAMJEROM

Uvreda je slijepu osobu nazvati slijepcem, kaže čitatelj

Kad se piše o slijepima i osobama s invaliditetom, treba pripaziti da im se ne nanosi veća šteta nego korist

Novine su ovih dana pune priča o darivanjima. Nisu zaostajali ni drugi mediji, ali u novinama je to nekako zamjetnije. Vidjeli smo obitelji kako useljavaju u obnovljene ili nove kuće, čak je i samotnjak na Velebitu dobio kontejner. I djeca i stariji dobili su u bolnicama i domovima knjige, igračke, kompjutore, skupe medicinske aparate... Donacijama smo "razminirali kilometre i kilometre.

Čini mi se da su se tvrtke ove godine posebno iskazale. Neki su se odrekli čak i domjenaka i trošak pretvorili u koristan dar. Bolje je biti human i istodobno umanjiti osnovicu za oporezivanje nego porez platiti, a ministar Šuker neće reći ni hvala. Novinari su pak marljivo zbrajali donacije i opisivali atmosferu darivanja... I sve bi to bilo lijepo da se pri izvještavanju ne potkrađu pogreške koje nisu samo pogreške nego i uvreda te nanose bol.

Upozorio me čitatelj na naslov "Za slijepce..." i doslovno mi piše: "Sljepoća je stanje tijela (vida), a slijepac ima pogrešku duha. Slijepci ne mogu ono što mogu slijepi!" Slažem se. Zar se za osobu koja ne vidi ono što je očito ne kaže da je slijepac ili "slijep kod zdravih očiju". Zato dobro kaže čitatelj: "Nema veće uvrede za slijepu osobu nego što je poistovjećivanje sa slijepcem."

Prije stanovitog vremena pisala sam ispriku i objašnjenje jer smo za osobu s invaliditetom napisali da je invalid. Invalid jest riječ latinskog podrijetla i označava čovjeka koji je postao potpuno ili djelomično nesposoban za rad. Aničev Rječnik hrvatskoga jezika za "invalidan" nudi dva objašnjenja: prvo, to je stanje onoga tko je invalid (osoba) i drugo, u prenesenom smislu znači defektan, nepotpun, tako loš da ne funkcionira - pravni sustav, na primjer. Deklaracija o pravima osoba s invaliditetom, prepričano, kaže da je riječ o osobi koja zbog tjelesnog i/ili mentalnog oštećenja, privremenog ili trajnog, urođenog ili stečenog pod utjecajem bilo kojeg uzroka, nema očekivanu tjelesnu ili fiziološku strukturu, a ima ograničenu sposobnost za obavljanje određene aktivnosti. U upotrebi riječi invalid prevladalo je ono drugo Aničevo tumačenje, dobila je pogrдно značenje i zato se službeno koristi kompliciraniji izraz, osoba s invaliditetom, koji zapravo opisuje stanje određene osobe. Ako je već tako, onda se i novinari moraju toga držati. Naime, ni slijepi ni osobe s invaliditetom nisu svakodnevna tema naših stranica, pa kad se o njima i piše, treba pripaziti da im se ne nanosi veća šteta nego korist.

Večernji list večernje izdanje (Dalmacija), 3.1.2007

HSS – INFO GODIŠTE 14 BROJ 1/2007.

SLIJEPI I NOGOMET

UVOD

Nogomet je najvažnija sporedna stvar na svijetu. Ova rečenica je svim ljubiteljima sporta, a pogotovo nogometa jako poznata. Slijepi i slabovidni sportaši u svijetu natječu se u raznim sportskim disciplinama. Među tim disciplinama je, vjerovali ili ne i nogomet za slijepce. Nogometne ekipe mogu biti sastavljene od igrača koji su potpuno slijepi, kategorija B1, i nogometaši koji su slabovidni, kategorija B2 i B3. Slijepi i slabovidni nogometaši ne igraju jedni protiv drugih, nego protiv protivnika iste kategorije. Sve je počelo u školama još dvadesetih godina prošlog stoljeća, možda i ranije. Na školskim igralištima za vrijeme odmora. Nije bila važna veličina lopte ili od kakvog je materijala napravljena, jedino je bitno bilo postići gol i uživati u igri. Kako su godine prolazile, nogomet za slijepce se razvijao, no prostor za igru je bio ograničen, budući da su školske zgrade davale malo prostora za sport. U početku se igralo na većim otvorenim površinama, no to nije odgovaralo igračima zbog orijentacije, a i ritam igre bio je prekidan. Krovna sportska organizacija slijepih sportaša u svijetu IBSA, odlučila je da nogomet za slijepce igra u sportski dvoranama. Sam prostor za igru je smanjen, ali je povećana sigurnost, bolja je orijentacija igrača, i sama igra je više aktivna, jer ima manje prekida radi ograničenja uz teren. Tako je nogomet za slijepce postao futsal, tj. nogomet u dvorani.

PRAVILA IGRE – u slijedećih nekoliko rečenica ukratko ću opisati pravila igre. Dimenzije terena za službene utakmice su po dužini, maksimalno 42, a minimalno 38 metara, a širina je maksimalno 22, a minimalno 18 metara. Uz obe strane po dužini terena mora biti postavljena ograda u visini od 1m-1,20m, i 10 stupnjeva nagnuta od terena. Služi za orijentaciju igračima. Teren je podijeljen na dva dijela, ispred oba gola je kazneni prostor u obliku polukruga od 6 metara (kao u rukometu), prostor za golmana je maksimalno sužen ispred gola, po dužina 5, a širina 2 metra. Iza svakog gola mora postojati označen prostor za voditelje ekipa, koje možemo nazvati i šaptačima. To je osoba koja nema problema s vidom nalazi se iza protivničinog gola i daje glasovne upute svojim igračima koji su na terenu. Ovo isto radi i trener s klupe za zamjene koje se nalazi uz središnji dio terena. Ekipa se sastoji od maksimalno 13 ljudi, osam igrača, dva golmana, trener, pomoćni trener, doktor ili fizioterapeut. U igru sudjeluje pet igrača, 4 slijepa i golman. Golman mora biti osoba koja vidi. Može biti osoba koje nemaju problema s vidom, ili slabovidna, dakle kategorija B2 ili B3. Može davati savjete svojim suigračima. Koristi se standardna sportska oprema (majica, sportske gaćice, štitnici, tenisice). Uz ovu opremu igrači u B1 kategoriji moraju imati na očima tufere (ako igrač ima očnu protezu) i povez preko očiju, koji mora biti od materijala koji upija znoj. Lopta

je zvučna, a dvorana mora biti akustična. Može igrati i na otvorenom, ali teren mora biti po gore navedenim dimenzijama.

Utakmica traje 2x25 minuta, pauza je 10 minuta, ekipe imaju pravo na jedan time out po poluvremenu. Svaki igrač koji napravi pet osobnih prekršaja napušta igru s pravom zamjene.

SLABOVIDNI NOGOMETAŠI, B2 I B3 KATEGORIJA

Za ove igrače vrijede pravila koja je donijela FIFA, uz slijedeće iznimke koje je donijela IBSA. U prostoru u kojem se igra mora se paziti na refleksiju svjetla, bilo prirodnog ili umjetnog. Ne smije biti odsjaja svjetla od površine na kojoj se igra. Osvjetljenje mora biti jednako na svim dijelovima terena i tijekom cijele utakmice. Lopta za ovu kategoriju može biti bijela, zelena ili narandžasta, ili bilo koje druge boje kako bi bila uočljiva igračima. Suci moraju biti iz IBSINE sudačke organizacije. Svaki igrač koji napravi pet osobnih prekršaja mora napustiti igru i zamjenjuje ga drugi igrač. Igrači kategorije B3 na svojoj desnoj ruci moraju imati crvenu oznaku. Za vrijeme utakmice u svakoj ekipi moraju najmanje dva igrača biti iz B2 kategorije, ako se igrač iz B2 ozlijedi, mora ga zamijeniti igrač iz iste kategorije, ako nema zamjene, ekipa nastavlja igru s tri igrača u terenu.

Golman ni pod kojim okolnostima ne smije napustiti svoj kazneni prostor (polukrug od 6m ispred gola). Ako ga napusti dobiva žuti karton, a protivnička ekipa slobodni udarac s one pozicije na kojoj je golman napravio prekršaj. Ako to ponovi dobiva drugi žuti karton i mora napustiti igru. Također ako golman igra rukama van svog prostora dobiva izravni crveni karton, ne smije izvoditi nikakve slobodne udarce van svog prostora.

Najbolji nogomet za slijepe igra se u južnoj Americi. Na nedavnom po redu 4. svjetskom prvenstvu, koje je održano u Argentini, najbolji su bili Argentinci, drugi Brazilci, a treći Paragvaj. U Europi, točnije u zapadnim dijelovima već dugi niz godina postoje organizirana natjecanja. U Velikoj Britaniji još od 1980 postoje razni turniri, a u ekipi je bilo šest igrača. Prvu ligu su organizirali Španjolci 1986. IBSA, je ovaj sport priznala kao međunarodni 1995. Barcelona je bila prvi domaćin Europskog prvenstva 1997., a Brazil 1998 Svjetskog. Premijeru je doživio i parolimpijskim igrama u Ateni 2004. U svijetu se igra trenutno u 21 zemlji. U Europi su najbolji Španjolci, a igra se još u Francuskoj, Portugalu, Engleskoj, Italiji, Grčkoj i Rusiji. Inače, nogomet za slijepe ima veliku potporu od Svjetske nogometne federacije (FIFA), i Europske nogometne federacije (UEFA). FIFA je za vrijeme prošlogodišnjeg Svjetskog prvenstva, u Berlinu, organizirala prvi Svjetski kup u nogometu za slijepe, s ciljem promocije ovog sporta u svijetu. UEFA od 1998. g. financijski pomaže razvoju ovog sporta. Tako je na prošlogodišnjem finalu super kupa u Monacu, donirala Međunarodnoj sportskoj federaciji slijepih (IBSA) ček od 650.000 eura. Novac je namijenjen za trogodišnji projekt IBSE, u organiziranju niza seminara za

treneri i suce diljem Europe, pomoć pri nabavi opreme nacionalnim ekipama, izradu video materijala itd. Sve navedene zemlje imaju potporu svojih nacionalnih nogometnih saveza. Za primjer ću navesti Engleski nogometni savez, FA. Više o tome na Internet stranicama saveza www.thefa.com. U Hrvatskoj ovaj sport nema organiziran status. No, to ne znači da slijepe i slabovidne osobe ne igraju nogomet. U razgovoru s nekoliko osoba čula sam razne anegdote koje su se dogodile na igralištu. Moje kolege iz srednje škole, na vrlo zanimljiv način nadoknaditi su nedostatak zvučne lopte. Jednostavno su običnu loptu stavili u plastičnu vrećicu čvrsto zavezali, i igra je mogla početi. Pročitala sam na Internetu jedan zanimljiv i gotovo nevjerojatan podatak. A to je da u Brazilu postoji čak 60 registriranih nogometnih klubova. U Španjolskoj prva nogometna liga, B1 kategorija, ima 18 klubova, a kategorija B2 i B3 imaju prva i drugu ligu, isto po 18 klubova. Nadam se da će jednog dana i u Hrvatskoj biti barem nekoliko organiziranih klubova. Tko želi znati više o ovom sportu (pravila, natjecanja, rezultati, komisija) može pronaći na Internet stranicama www.ibsa.es. Ako nekoga zanima kako to izgleda u video obliku, može pronaći nekoliko kratkih zapisa na www.youtube.com, treba upisati pojam «blind football». U ovoj godini bit će dosta natjecanja, izdvojit ću dva. Jedno je u Brazilu, početkom kolovoza, na 3. Svjetskim igrama slijepih, na kojima će nogomet debitirati u obje kategorije, a u Grčkoj se u rujnu održava Europsko prvenstvo za kategoriju B1.

IZVOR INFORMACIJA

IBSA - Međunarodna sportska federacija slijepih www.ibsa.es

FIFA - Svjetska nogometna federacija www.fifa.com

UEFA - Europska nogometna federacija www.uefa.com

FA - Engleski nogometni savez www.thefa.com

BBS - Sportski savez slijepih Velike Britanije www.britishblindsport.org.uk/

FEDC - Španjolski sportski savez slijepih www.fedc.es

SPIEGEL ONLINE INTERNATIONAL www.spiegel.de/international/

Ruža Markešić
HSS – INFO GODIŠTE 14 BROJ 1/2007.

U POSJETU KNJIŽNICI ZA SLIJEPE U PULI

Knjige na brajici i u zvuku

Knjižnica je zapravo više »posuđivaonica«, s više od 250 naslova koje su članovi već pročitali, no nadaju se da će tijekom ove godine, nakon preuređenja, postati prava čitaonica

Zapisao i snimio Mladen RADIĆ

Čini se da malo tko od građana ovog grada zna da se na prvom katu dugačke bijele zgrade na sjevernom dijelu tržnice na Verudi nalazi knjižnica za slijepe. I nas je to otkriće iznenadilo, pa smo poželjeli doznati što se u njoj sve nalazi i kako funkcionira.

Knjižnica, u vlasništvu Udruge slijepih, je zapravo više posuđivaonica jer se ovdje ne dolazi čitati, već članovi samo posuđuju knjige. No, vrlo mali broj njih traži knjige jer su uglavnom sve pročitane a i nema ih mnogo. U Istri je pak 319 slijepih osoba.

Knjižnica za slijepe osobe ima fond s više od 250 naslova na Brailleovom pismu, ili kako se to uobičajeno kaže – brajici. Još ima 30-ak knjiga u zvučnom zapisu, na CD-ima i kasetama, od čega je 10 CD-a s raznim dječjim pričama. Od njenog osnivanja vodi je Đina Tončić-Fonović.

Upoznavanje s novim naslovima omogućava im knjižnica iz Zagreba, budući da su svi članovi ove, i članovi zagrebačke knjižnice pa odatle svakih 10-ak dana dobiju po knjigu, zvučnu ili na brajici, za što imaju besplatnu poštarinu.

Biblija u 40 svezaka

Na brajici ima svega, klasične literature poput Mažuranićeve »Smrti Smail-age Čengića« ili Byronovog »Childea Harolda« do Biblije. Knjige na brajici su puno opsežnije, što zbog debelog papira, što zbog konstrukcije pisma. Primjerice, Biblija na pismu za slijepe ima čak 40 svezaka.

Knjižnica je nastala tako što su se Brailleove knjige godinama sakupljale pa je Zlatko Kuftić, predsjednik Udruge slijepih Istarske županije, pokrenuo inicijativu kako bi se sačuvale, tako da je otvorena u rujnu 2001. godine.

U sklopu knjižnice nalazi se tonski studio »Sveta Lucija« u kojem Darko Švić, koji je potpuno oslijepio u Domovinskom ratu, uz pomoć nekog čitatelja koji može pročitati klasično pismo snima zvučne knjige. Knjige koje se ovdje snimaju vjerske su tematike jer je to deficitarno štivo za slijepe.

Preostali dio prostora planiraju urediti kao teretanu, a ono što je sada posuđivaonica, moglo bi tijekom godine postati prava čitaonica u kojoj bi se članovi zadržavali da bi pročitali knjige, kada jednom nabave program za čitanje teksta na kompjuteru, što bi slijepima omogućilo da se koriste i internetom.

Takav program je vrlo skup, stoji oko deset tisuća kuna ili više, no Kuftić kaže da ga planiraju nabaviti tijekom 2007. godine. Time će stvoriti sve uvjete za otvaranje čitaonice za slijepe.

Zvučni zapisi uništavaju brajicu

U Udruzi žele stimulirati ljude da čitaju Brailleovo pismo i za to imaju poseban razlog. »Zvučni zapisi uništavaju Brailleovo pismo«, kaže Kuftić i to objašnjava time da je danas zbog tempa života svima lakše poslušati knjigu nego je pročitati. Opasnost za brajicu nisu isključivo zvučni zapisi već je problem i u novim printerima za Brailleovo pismo koji ga loše reproduciraju jer se otisak

brzo pohaba.

U knjižnici posjeduju materijale u klasičnom tekstu koje dobivaju s raznih strana. »Možda će ih netko ozvučiti ili prepisati na brajici«, nada se Kuftić. Danas slijepa osoba može bez problema pročitati internetsko izdanje Glasa Istre zahvaljujući posebnim programima za čitanje. No, takvi programi nikada ne mogu do kraja ispravno pročitati tekst jer su napravljeni s engleskim ili talijanskim izgovorom. Inače je slijepim osobama veliki problem kada moraju nabaviti razna pomagala koja bi im olakšala život. Najveći problem je novac, odnosno visoke cijene takvih pomagala - primjerice, govorni mobitel za slijepu košta oko tri tisuće kuna. Tu su i drugi, ne tako nevažni problemi, slijepim osobama može se dogoditi da otežano čitaju brajicu, a to je obično kada im vrh kažiprsta omekša zbog čega izgube osjet.

Premali fond knjiga

Upitali smo Đinu Tončić-Fonović kako je postala voditeljica knjižnice. Na naš se upit nasmijala i rekla da je to vjerojatno zato što puno čita. Zanima je, veli, sve što je na Brailleovom pismu. Đina je profesorica glazbenog odgoja, predavala je klavir, solfeggio i harmoniku. Ispričala nam je kako je udžbenike za harmoniku prepisivala posebnim strojem za brajicu i znala ih je sve napamet.

- Knjižnica za nas ima značenje kao i za vas, samo što je fond manji i sve smo pročitali. Osvrnula se i na problem sa zvučnim zapisima jer kaže da je problem kada slušač nešto čuje krivo, pa se tako dobivena informacija može pogrešno interpretirati.

Svatko ima neki nedostatak

Franko Bakša jedan je od onih članova knjižnice koji puno koristi zvučne zapise, a kaže da bi na brajici volio pročitati Balzacove »Izgubljene iluzije« i »Kovače lažnog novca« Andrea Gidea. I on navodi mane i prednosti zvučne tehnike.

- Zvučna tehnika je dobra za književnost, ali nedostatna za obrazovanje, veli. O sebi kaže: - Najčešće prihvaćam ljude koji prihvaćaju i mene, ali ponekad moram zažmiriti. Ispričao nam je tako anegdodu da je jednom doveo sina kod liječnika, a liječnik je pomislio da nešto nije u redu s tatom. Koliko god da mu je teško što ne vidi, objasnio je to paralelom s invalidom koji ne može ući u trgovinu. On, iako je slijep, to može, ali bez tuđe pomoći u takvoj trgovini ne može kupovati jer su sve informacije napisane tako da ih slijepa osoba ne može pročitati. »Svatko ima neki nedostatak«, zaključuje Franko.

Udruga Zamisli predstavila pisač na Brajevu pismu

Simboličnim tiskanjem Opće deklaracije o ljudskim pravima, Udruga za promicanje kvalitetnog obrazovanja mladih s invaliditetom Zamisli, nedavno je u Zagrebu predstavila pisač za Brajevo pismo, vrijedan 41 tisuću kuna, koji im je donirala Ustanova za upravljanje športskim objektima.

Novac je, prema riječima predsjednice udruge Svjetlane Marijon, prikupljen na malonogometnom turniru Kutija 2005. Instaliranjem pisača koji se nalazi u prostorijama Udruge, osigurani su uvjeti za samostalno tiskanje knjiga na brajici, istaknula je Marijon. Na Dan ljudskih prava 10. prosinca članovi Udruge dijelili su otisnute primjerke Deklaracije slijepim osobama, a u kinu Cinestar održana je projekcija filma »Ray« namijenjena slijepima.

Glas Istre 12 siječanj 2007